

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΑΝΤΟΥ ΔΕΒ ΛΑΡΙΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1992 ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Για μια ακόμη χρονιά το αρδευτικό πρόβλημα του Νομού μας, σε συνδυασμό με την συνεχιζόμενη ανουβρία, μας απασχολεί και μας υποχρεώνει να συγκεντρωθούμε εδώ σήμερα Πολιτεία και φορείς, προκειμένου να αναζητήσουμε και να δώσουμε τις καταλληλές απαντήσεις στα πολλά ερωτήματα που έχουν σχέση με το πρόβλημα. Ένα πρόβλημα σύνθετο, με οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους, που τείνει να γίνει μόνιμο και όχι εποχιακό, αφού μας απασχολεί ολο και συχνότερα-για να μην πώ κάθε χρόνο- από το 1977 που για πρώτη φορά εμφανίσθηκε.

Είναι σχεδόν σε όλους εδώ μέσα γνωστά τα προβλήματα που αντιμετωπίσαμε το 1983, το 1985 αλλά και οι σοβαρές ζημιές που προκλήθηκαν σε 40 χιλ. στρεμματα το 1988 και σε 62 χιλ.στρεμμ. το 1990.

Ο κ. Νομάρχης δέκτης των ανησυχιών των φορέων των αγροτών και συμμέτοχος του προβληματισμού των Υπηρεσιών της Νομαρχίας, είχε την πρωτοβουλία για την σημερινή σύσκεψη & μας έδωσε την δυνατότητα να κάνουμε την κύρια εισήγηση και να διατυπώσουμε τις απόψεις μας.

Η Δνση Εγγείων Βελτιώσεων Λάρισας, ανταποκρινόμενη στην πρωτοβουλία αυτή, θα επιχειρήσει να προσεγγίσει το αρδευτικό πρόβλημα του Νομού σε σχέση και με την συνεχιζόμενη ανουβρία, να καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση σε υδατικά αποθέματα, τις εκτάσεις που αρδεύονται, τα αρδευτικά έργα που έγιναν ή γίνονται, να πιθανολογήσει ή εκτιμήσει τις επιπτώσεις από την συνέχιση της λειψυδρίας και τέλος να προτείνει μέτρα που θεωρεί ότι θα αυβλύνουν το πρόβλημα-αφού είναι σε όλους μας γνωστό ότι δεν μπορούν να το λύσουν- και θα ελαχιστοποιήσουν τις όποιες επιπτώσεις υπάρξουν στην αγροτική οικονομία.

Τέλος στους στόχους της εισήγησης είναι η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση κάθε υπεύθυνου πολίτη και φορέα που έχει σχέση με το πρόβλημα, γιατί όσο είναι χρήσιμο για την Πολιτεία να γνωρίζει τις απόψεις και προτάσεις των αγροτών, άλλο τόσο χρήσιμο και επικοινωνητικό είναι να γνωρίζουν οι αγρότες τις προθέσεις της Πολιτείας, τα μέτρα που πήρε, καθώς και τις προοπτικές που διαγράφονται για την νέα αρδευτική περίοδο, χωρίς ωραιοποιήσεις, δραματοποιήσεις και κινδυνολογίες.

Β. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Αρδευόμενες εκτάσεις και αρδευτικά έργα Νομού

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας μας, στο Νομό αρδεύονται κάθε χρόνο 900-950 χιλιάδες στρεμμ. δηλαδή το 36-38% της γεωργικής γης.

Η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων την 10ετία 1982-1991 που ξεπερνά το 50%, σε συνδυασμό με την έλλειψη σοβαρών αρδευτικών έργων στο Νομό και τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες είναι η κυριώτερη αιτία των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε.

Συνεχίζοντας την παραθεση στοιχείων, πρέπει να αναφέρουμε ότι απο το σύνολο των αρδευομένων εκτάσεων, τα 700 χιλ.στρεμμ. δηλαδή πάνω απο το 70%, αρδευεται απο υπόγεια νερά(με γεωτρήσεις) και τα υπόλοιπα απο πηγαία και επιφανειακά νερά ποταμών(Πηνειός κλπ). Επίσης απο το σύνολο των αρδευομένων εκτάσεων, μόλις το 32% αρδευεται απο **κροατικά** συλλογικά εργα και το 68% απο ιδιωτικά αρδευτικά έργα(κυρίως γεωτρήσεις). Το στοιχείο αυτο απρδεικνύει την έλλειψη των μεγάλων αρδευτικών έργων στο Νομό και την ανάγκη κατασκευής των.

Τα κυριώτερα μεγάλα και μικρά αρδευτικά έργα του Νομού διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

- α. Εργα μεταφοράς και διανομής επιφανειακών νερών(Πηγών-Ποταμών)
- β. Εργα αποθήκευσης επιφανειακών νερών
- γ. Εργα μεταφοράς και διανομής υπόγειων νερών

Πολυ συνοπτικά να αναφέρουμε ότι στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα παρακάτω έργα:

- Αρδευτικό πεδιάδος Λάρισας(ΤΟΕΒ Πηνειού)	απο το οποίο αρδευονται	90-100 χιλ.στρεμμ.
- " Μάτι Τυρνάβου (Πηγές Μ.Τυρνάβου)	" " "	30 χιλ.στρεμμ.
- " Δαμασίου-Τυρνάβου	" " "	10 χιλ.στρεμμ.
- " Παλαιονάστρου, Ευαγγελισμού κλπ Κοινοτήτων Ποταμιάς Ελασσόνας	" " "	15 χιλ. στρεμ
- Αρδευτικά έργα Ραφάκης, Σκλήθρου κλπ	" " "	5 χιλ.στρεμμ.

Στην δευτερη κατηγορία έχουμε τους πέντε(5) Ταμιευτηρες, τους συλλεκτηρες 1 Τ και Ασφαλτικού και τέλος τον Πηνειό με τα πρόχειρα φράγματα.

Για τα εργα αυτα και τις δυνατότητες τους θα αναφερθούμε πιο κάτω.

Τέλος στην τρίτη κατηγορία υπάγονται ολες οι γεωτρήσεις του ΠΑΥΥΘ και οσες ανορύχθηκαν απο άλλα προγράμματα (ΣΑΕ και ΣΑΝΤ), το αρδευτικό Λουτρού, Μύρων-Καλού Νερού, Καρυάς Ολύμπου και πολλά άλλα μικρότερης σημασίας απο τα οποία αρδευονται συνολικά 130 χιλ.στρ.

2. Βροχομετρικά στοιχεία:

Απο τα βροχομετρικά στοιχεία που διαθέτουμε θα αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα που είναι χαρακτηριστικά και τα οποία μας δείχνουν (τουλάχιστον μεχρι σήμερα) με αρκετή σαφήνεια το πρόβλημα που θα αντιμετωπίσουμε.

Ο μέσος όρος λοιπόν της ετήσιας βροχόπτωσης για την Λάρισα την 10ετία 1971-1980 ήταν 480 χιλιοστά και την 10ετία 1981-1990 420 χιλιοστά.

Επίσης αν συγκρίνουμε στοιχεία για τους μήνες Σεπτέμβριο μεχρι Μάρτιο(ηδη είμαστε στα μέσα του μηνός), βλέπουμε ότι συνολικά ο μέσος όρος της 10ετίας 1981-1990 για τους μήνες αυτούς είναι 251 χιλιοστά, το 1989 ήταν 122 χιλιοστά, το 1990 190 χιλιοστά και φέτος μόλις 194 χιλιοστά, ενώ τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο έχουμε μόλις 12 χιλιοστά.

Έχουμε δηλαδή μια υστέρηση 23% εναντι του μέσου όρου της 10ετίας 1981-1990, ενώ για τους μήνες Ιανουάριο-Φεβρουάριο μια υστέρηση που φθάνει τα 80%.

Είναι σαφές συνεπώς ότι διανύουμε μια πολύ άνυδρη χρονιά, η οποία ανεξάρτητα απο

την εξέλιξη της τους επόμενους μήνες-που ολοι ευχόμαστε να είναι ευνοϊκή- θα έχει τις επιπτώσεις της τόσο στους υπόγειους υδροκορείς όσο και στις αρδεύσεις γενικά, σε βαθμό μεγαλύτερο ίσως απο αυτόν του 1990.

3. Υπόγειοι υδροκορείς-Στάθμη γεωτρήσεων.

Η πτώση της στάθμης των γεωτρήσεων και γενικά των υπόγειων υδροκορέων του Νομού, παρακολουθείται απο την Υπηρεσία μας, με συνεχείς μετρήσεις που γίνονται ολο το χρόνο σε πυκνό δίκτυο πιεζομέτρων (πλέον των 130) που έχουμε σε όλες τις λεκάνες του Νομού.

Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία δέκα(10) χρόνια, υπάρχει μια σαφής πτωτική πορεία της στάθμης των γεωτρήσεων σε ολο το Νομό- που διαφοροποιείται όμως απο λεκάνη σε λεκάνη- εν τούτοις μιλάμε για μια αναμενόμενη πτώση και για ελεγχόμενη κατάσταση στο βαθμό που επανερχόμαστε σε βροχερές χρονιές και στο βαθμό που επαγρυπνούμε και ελέγχουμε την ανόρυξη νέων γεωτρήσεων. Τόσο το 1988 όσο και το 1990 είχαμε πολλά προβλήματα, που αναφέρονταν σε μείωση ή μηδενισμό της παροχής των γεωτρήσεων λόγω πτώσης της στάθμης, καταπτώσεων κλπ. Είναι χαρακτηριστικό ότι τις περιόδους αυτές δαπανήθηκαν-κατα τους μετριοτέρους υπολογισμούς-ποσά ανω των 2 δις δρχ. μόνο για αντικαταστάσεις γεωτρήσεων.

Σήμερα, απο τα στοιχεία που διαθέτουμε, υπάρχει μια υστέρηση της στάθμης των γεωτρήσεων έναντι της περσινής, κατά 2-5 μέτρα στις καρστικές μεγάλων παροχών και κατά 2-4 μέτρα στις γεωτρήσεις των χαλαρών σχηματισμών που είναι και οι περισσότερες. Η υστέρηση αυτή δεν είναι τόσο σημαντική, αν όμως ληφθεί υπόψη ότι τον περασμένο χρόνο είχαμε μεγαλύτερες βροχοπτώσεις και 2 τουλάχιστον ποτίσματα λιγότερα που σημαίνει μικρότερη πτώση στάθμης, τότε γίνεται σαφές ότι δεν πρέπει να εφησυχάζουμε. Πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι η στάθμη αυτή είναι στα επίπεδα της άνοιξης του 1990, όταν είχαμε τις πρώτες ενδείξεις για τα προβλήματα, που στην συνέχεια δημιουργήθηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό με την πρόοδο των αρδεύσεων.

4. Παροχές Πηνειού και πηγών

Σε αντίθεση με τα υπόγεια νερά που υπάρχει μια προοδευτική μείωση με την πρόοδο των αρδεύσεων, τα επιφανειακά νερά και ιδιαίτερα ο Πηνειός ποταμός, εμφανίζουν τα πρώτα ανησυχητικά σημάδια κάμψης απο νωρίς την άνοιξη, ενώ το καλοκαίρι είναι ανύπαρκτα και μηδενίζονται.

Οι μετρήσεις παροχών του Πηνειού που γίνονται τα τελευταία χρόνια σε συγκεκριμένα σημεία (Κεραμίδι, Πηνειάδα, Γιάννουλη κλπ) μας δείχνουν ότι απο τις αρχές Ιουνίου μέχρι και τον Σεπτέμβριο, ο Πηνειός μόλις διατηρεί 4-5 μ3/δευτ. σε συνηθισμένες χρονιές, ενώ σε άνυδρες χρονιές όπως το 1988 ή 1990 διατηρεί 0,5 μ3/δευτ. ή και μηδενίζεται. Τότε μιλάμε ουσιαστικά για αποδέκτη λυμάτων χωρίς ίχνος ζωής και όχι για ποταμό.

Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι τα 4 αντλιοστάσια του ΤΟΕΒ Πηνειού που βρίσκονται κατάντη της Γιάννουλης, για να λειτουργήσουν χρειάζονται 7-8 μ3/δευτ.

Τα μηνύματα απο την σημερινή παροχή του Πηνειού είναι μάλλον ανησυχητικά, εάν δεν βρέξει τους επόμενους δυο μήνες. Παροχές της τάξεως των 5-10 μ3/δευτ. στις αρχές της άνοιξης του 1990 και σημερινές 9-10 μ3/δευτ., όχι μόνον δεν προμηνύουν ομαλές αρδεύσεις, αλλά

χτυπούν από τώρα το καμπανάκι του κινδύνου για τις εκτάσεις που αρδεύονται από τον Πηνειό. Εάν μάλιστα δεν έχουμε επανάληψη των βροχοπτώσεων του Μαΐου του 1990 που ήταν σωτήριες για την εποχή εκείνη, τότε πιθανολογούμε ότι η κατάσταση θα είναι ίσως δυσκολώτερη εφέτος.

Παρόμοια, αλλά λιγότερα ανησυχητικά φαινόμενα μείωσης της παροχής έχουμε και στις διάφορες πηγές του Νομού, όπως οι πηγές Αιμουρίου, και Κεφαλοβρύσου και αυτές στο Μάτι Τυρνάβου (Αργυροπούλι). Η μείωση στις πηγές αυτές για μεν το Κεφαλόβρυσο δεν είναι μεγάλη, για το Μάτι Τυρνάβου είναι σημαντική αφού είναι μόλις 1 μ³/δευτ. όση και το 1990.

5. Εισροές και αποθέματα λίμνης Πλαστήρα (Ταυρωπού).

Στην λίμνη του Ταυρωπού με εκταση 25.000 στρεμμ. εισρέουν κατά μέσο όρο 167 εκατ. μ³ την 20ετία 1960-1980. Την 10ετία όμως 1980-1990 έχουμε μειωμένες εισροές που για το 1981 ήταν 87 εκατ. μ³ (περίπου το μισό του μέσου όρου) και για το 1990 ήταν μόλις 74 εκατ. μ³.

Για φέτος ο Ταυρωπός διαθέτει ποσότητα 50 εκατ. μ³ περίπου και αυτό χάρις στο γεγονός ότι το 1991 ήταν βροχερό και δεν χρησιμοποιήθηκε το νερό της λίμνης. Εάν στα 50 εκατ. μ³ προστεθούν - στην καλλίτερη περίπτωση - 20-30 εκατ. μ³ (Μαρτίου-Απριλίου-Μαΐου) και αφαιρεθεί η εξάτμιση και η ύδρευση της Καρδίτσας, τότε θα έχουμε μια ωφέλιμη χωρητικότητα 80 εκατ. μ³.

Αν ληφθεί υπόψη ότι ετήσιες ανάγκες για την αρδευση των εκτάσεων του έργου Ταυρωπού είναι 60-70 εκατ. μ³ και οι ανάγκες για τις εκτός περιμέτρου εκτάσεις του Νομού Καρδίτσας άλλες 40 εκατ. μ³, τότε αντιλαμβανόμαστε ολοι μας ότι η διαθέσιμη ποσότητα στην λίμνη είναι ανεπαρκής να καλύψει τις ανάγκες του Νομού μας, πλην ίσως σε κάποιο μικρό βαθμό, που εξαρτάται από την δυνατότητα που θα υπάρξει την περίοδο εκείνη να κυκλοφορήσει το νερό από τη Καρδίτσα προς Λάρισα.

6. Εργα και χώροι αποθήκευσης νερού

Για να είναι πλήρης η ενημέρωση για την υφιστάμενη κατάσταση, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν συνοπτικά τα έργα και οι χώροι αποθήκευσης νερού, οι δυνατότητες τους και η κατάσταση στην οποία βρίσκονται σήμερα.

α. Πρόχειρα φράγματα Πηνειού: Είναι πρόχειρες κατασκευές σε 6-8 θέσεις στον Πηνειό πομό, συνολικής χωρητικότητας 4 εκατ. μ³. Κατασκευάζονται συνήθως στα μέσα Απριλίου και καταστρέφονται τον Σεπτέμβριο. Δημοπρατήθηκαν ήδη και υπάρχει δυνατότητα άμεσης έναρξης, εφόσον συνεχισθεί η πτώση της παροχής του Πηνειού.

β. Φράγματα Ασμάκίου: Είναι συνολικά 6 μόνιμα φράγματα με πόρτες, στον φυσικό συλλεκτήρα "Ασμάκι". Έχουν χωρητικότητα 2,5 εκατ. μ³ και σήμερα είναι γεμάτα κατά 80-90%.

γ. Συλλεκτήρας 1Τ: Πρόκειται για τον κεντρικό αποδέκτη-συλλεκτήρα που καταλήγει στη σήραγγα της Κάρλας. Κατά μήκος αυτού υπάρχουν μόνιμες θέσεις και σημεία τα οποία κλείνουν και δημιουργούν ένα αποθηκευτικό χώρο μήκους 10 χιλιομέτρων και συνολικής χωρητικότητας 400 χιλ. μ³.

δ. Ταμιευτήρες: Έχουν κατασκευασθεί 5 ταμιευτήρες (Καλαμάκι, Νιάματα, Πλατύκαμπο, Ελευθέριος και Δήμητρα) συνολικής ωφέλιμης εκτασης 3.000 στρεμμάτων με δυνατότητα αποθήκευσης

χωρίς κίνδυνο για τα αναχώματα περίπου 8,5 εκατ.μ3. Σήμερα είναι γεμάτοι οι τρεις και σύντομα θα γεμίσουν και οι άλλοι δυο δηλαδή της Δήμητρας και του Πλατυκόμπτου.

Πρόκειται δηλαδή για αποθηκευτικούς χώρους, στους οποίους μπορούμε συνολικά να συγκεντρώσουμε, με τις καλλίτερες προϋποθέσεις περίπου 15-16 εκατ.μ3, δηλαδή το 18-20% των ετήσιων αναγκών των εκτάσεων του ΤΟΕΒ Πηνειού.

Γ. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΡΔΕΥΣΕΙΣ:

Με όλα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω, αναμένεται ότι θα υπάρξουν προβλήματα στις αρδεύσεις τα οποία πιθανόν να είναι οξύτερα και αυτών του 1990 στο βαθμό που οι επόμενοι μήνες είναι εξίσου άνυδροι.

Τα αναμενόμενα προβλήματα και οι επιπτώσεις στις αρδευόμενες εκτάσεις θα περιγραφούν κατά κατηγορίες, ανάλογα με την προέλευση του αρδευτικού νερού και την περιοχή του Νομού.

1. Αρδευόμενες εκτάσεις από υπόγεια νερά:

Στην κατηγορία αυτή το πρόβλημα δεν θα είναι το ίδιο σε όλες τις περιοχές και τούτο γιατί υπάρχει διαφορετική συμπεριφορά σε κάθε υδρογεωλογική λεκάνη, που είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων.

Γενικά εκτιμούμε ότι θα έχουμε μικρότερες επιπτώσεις από αυτές που αναμένεται στις περιοχές που αρδεύονται από επιφανειακά νερά, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα υπάρξουν επιμέρους προβλήματα σε ειδικές περιπτώσεις και σε συγκεκριμένες περιοχές. Προβλήματα ανάλογα με αυτά του 1988 και του 1990 θα αντιμετωπίσουν πολλοί αγρότες στις ιδιωτικές γεωτρήσεις, καθώς επίσης ο ΤΟΕΒ Ένιππέως Φαρσάλων και ορισμένες Κοινότητες. Τα προβλήματα αυτά μπορούν να αντιμετωπισθούν κατά περίπτωση με την ανόρυξη νέων γεωτρήσεων σε αντικατάσταση αυτών που αχρηστεύθηκαν, με την προϋπόθεση ότι θα εντοπισθούν έγκαιρα θα υπάρξει άμεση κατασκευαστική δυνατότητα.

Στις περισσότερες περιοχές, οι γεωτρήσεις ~~απ~~έχουν και συμπεριφέρονται φυσιολογικά (αν λάβουμε υπόψη μας και την ελάχιστη επαναπλήρωση των υδροφορέων), εκτός εάν επιδεινωθεί κατάσταση με την πρόοδο των αρδεύσεων και την υπεράντληση τόσο για την αρδευση σιτηρών όσο και την άρδευση καλλιεργειών με πολλά νερά (μεγαλύτερες και περισσότερες δόσεις αρδ: σης) λόγω υψηλών θερμοκρασιών.

9. Αρδευόμενες εκτάσεις από επιφανειακά νερά πηγών.

Από τις περιοχές που αρδεύονται από νερά πηγών, θα υπάρξουν προβλήματα στην Ποταμιά Ελασσόνογος και στον ΤΟΕΒ Μάτι Τυρνάβου. Στην περιοχή Ποταμιάς αρδεύονται από γεωτρήσεις και τις πηγές Κεφαλοβρύσου μερικές χιλιάδες στρέμματα, πολλά από τα οποία θα αντιμετωπίσουν προβλήματα στις αιραίες περιοχές που δεν επαρκεί το νερό ή δεν έγινε δυνατό να ανακατασταθεί με το νερό γεωτρήσεων που ανορύχθηκαν για τον σκοπό αυτό. Σε κάθε περίπτωση η παροχή των πηγών μπορεί να ενισχυθεί με το νερό των γεωτρήσεων Παλαιονάστρου, Ευαγγελισμού στην αρχή του δικτύου συνολικής παροχής 600 μ3/ώρα, καθώς και άλλων 10 γεωτρήσεων στην ευρύτερη περιοχή Ποταμιάς.

Στις περιοχές που αρδεύονται από τις πηγές «Μάτι Τυρνάβου» δηλαδή Αργυροπούλι, Λυγριά, Ροδιά, Αμπελώνα, Φαλάνη κλπ, υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο να υπάρξουν προβλήματα, ιδιαί-

ρα μάλιστα μετά και την γνωστή σε όλους διαμάχη αρδευτών, οικολόγων κλπ ενδιαφερομένων για την τύχη της μικρής λίμνης Αργυροπουλίου. Και εδώ σημαντικό ρόλο θα παίξει η διατήρηση της παροχής των πηγών σε ανεκτά για την εποχή επίπεδα, οι ψύχραιμες και υπεύθυνες θέσεις των φορέων που εμπλέκονται, καθώς επίσης η αξιοποίηση και χρήση των 11 γεωτρήσεων που ανορύχθηκαν στις παρυφές της λίμνης, κατά μήκος της κεντρικής διώρυγας και στην περιοχή Αργυροπουλίου συνολικής παροχής 2000 μ³/ώρα.

3. Αρδευόμενες εκτάσεις από επιφανειακά νερά ποταμών:

Απο τις εκτάσεις που αρδεύονται από επιφανειακά νερά ποταμών, προβλήματα αναμένεται να δημιουργηθούν σε εκείνες, που αρδεύονται από τον Πηνειό ποταμό, στις οποίες δεν υπάρχουν αξιολογικά αρδευτικά έργα μεταφοράς νερού και έχουν αυξημένες απώλειες λόγω διήθησης, εξάτμισης κλπ. Τα προβλήματα αφορούν αποκλειστικά τις εκτάσεις του ΤΟΕΒ Πηνειού που αρχίζουν από το Κουλούρι-Γυρτώνη και φθάνουν μέχρι τα παρακάτια. Στις περιοχές αυτές υπάρχουν υδαιτερότητες τόσο μεταξύ των εκτάσεων μιας Κοινότητας, όσο και μεταξύ των Κοινοτήτων, αφού οι δυνατότητες άρδευσης και τα υδατικά αποθέματα ποικίλουν από περιοχή σε περιοχή. Η δίκαιη και ίση μεταχείριση των αρδευτών του ΤΟΕΒ Πηνειού είναι δύσκολη έως αδύνατη και το γεγονός αυτό επιτείνει η απροθυμία συνεργασίας τους με τον ΤΟΕΒ Πηνειού και τα προγράμματα άρδευσης, ιδιαίτερα όταν το νερό είναι λιγοστό.

Η έλλειψη ενός στοιχειώδους αρδευτικού δικτύου με επενδεδυμένες διώρυγες είναι αισθητή και αυξάνει το χρόνο μεταφοράς του νερού και τις απώλειες του, όταν γίνεται απεγνωσμένη προσπάθεια να φθάσει μια ποσότητα νερού έγκαιρα μέσα από δεκάδες χιλιόμετρα στραγγιστικού δικτύου και υπερπηδώντας τα πολυάριθμα πρόχειρα και μόνιμα θυροφράγματα.

Τα προβλήματα αυτά που είναι σε όλους γνωστά οξύνουν σε μεγαλύτερο ακόμη βαθμό τόσο οι αυξημένες εκτάσεις, που σύμφωνα με τις πληροφορίες μας φθάνουν τις 100 χιλ. στρεμμ., όσο και ο μηδενισμός της παροχής του Πηνειού από τον Ιούνιο και μετά, ακόμη και σε βροχερές χρονιές. Δυστυχώς η αποδέσμευση από την θερινή παροχή του Πηνειού δεν ξεπερνά το 20% των αναγκών του ΤΟΕΒ Πηνειού. Οι ανάγκες αυτές που είναι - σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας - περίπου 80-90 εκατ. μ³ (100 χιλ. στρεμμ. Χ 600 μ³ στρεμμ. = 60 εκατ. μ³ + 40% λόγω απωλειών), μπορούν να καλυφθούν μόνο σε ένα βαθμό από το αποθηκευμένο νερό σε Ταμιευτήρες και φράγματα, που αναφέραμε πιο πάνω. Ιδιαίτερα στις περιοχές που υπάρχει αποθηκευμένο νερό, η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων εξουδετερώνει εν μέρει το πλεονέκτημα αυτό και συχνά δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα, όταν η χρονιά είναι άνυδρη και ο Πηνειός πάει να τροφοδοτεί τις αιραίες αυτές περιοχές.

Δ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ

Για την αντιμετώπιση του αρδευτικού προβλήματος στο Νομό με αφορμή και την εμφανιζόμενη συχνά ανομβρία, η Πολιτεία τα τελευταία χρόνια πήρε σειρά μέτρων και πρωτοβουλιών και διέθεσε από το 1988 μέχρι σήμερα ένα σημαντικό ποσό ύψους 1.951 εκατ. ΔΡΧ (περίπου 2 δις) από τα οποία τα 1.206 εκατ. δρχ με πιστώσεις του Νομαρχιακού προγράμματος (ΣΑΝΤ₁ & ΣΑΝΤ₂) και 745 εκατ. δρχ. με πιστώσεις του Υπουργείου Γεωργίας (ΣΑΕ). Όλα τα έργα αυτά, στο μεγαλύτερο ποσοστό, σαν στόχο έχουν να βελτιώσουν την άρδευση στις προβληματικές

περιοχές, να ενισχύσουν την συνολική διαθέσιμη παροχή της περιοχής, να ελαχιστοποιήσουν τις απώλειες κατά την μεταφορά του νερού, να δημιουργήσουν αποθηκευτικούς χώρους για την αποθήκευση χειμερινών νερών και τέλος να αποδεδειχθούν περιοχές που αρδεύονται και εξαρτώνται από θερινές παροχές πηγών και του Πηνειού.

Τα έργα αυτά που θα αναφερθούν πιο κάτω κατά ομάδες έγιναν σε δυο περιόδους στις οποίες είχαμε έξαρση της ανόμβριας και σοβαρά προβλήματα. Κατά την πρώτη περίοδο 1988 και 1989 διατέθηκαν συνολικά πιστώσεις ύψους 802 εκατ. δρχ., ενώ κατά την δεύτερη περίοδο 1990-1991 διατέθηκαν πιστώσεις ύψους 1.149 εκατ. δρχ. Τα έργα που έγιναν με τα χρήματα αυτά είναι τα εξής:

- α. Πέντε (5) Ταμιευτήρες συνολικής εκτασης 3.000 στρεωμ. και χωρητικότητας 85 εκατ. μ³ που στοίχισαν 187 εκατ. δρχ.
- β. Έξη (6) φράγματα, καθαρισμοί και διευθέτηση του : Ασπιλίου: αξίας 150 εκατ. δρχ.
- γ. 6-8 πρόχειρα φράγματα στον Πηνειό κάθε χρόνο συνολικής αξίας 95 εκατ. δρχ.
- δ. Επενδεδυμένες αρδευτικές διώρυγες στις περιοχές Παλαιοκάστρου, Βερδικούσας, Σκλήθρου, Γλαύκης, Ομορφοχωρίου, Μάτι Τυρνάβου Φαλάνης και Κεφαλόβρυσου μήκους συνολικά 52 χιλιομέτρων και αξίας 500 εκατ. δρχ.
- ε. Ανορύχθηκαν ή αντικαταστάθηκαν συνολικά 92 γεωτρήσεις συνολικής παροχής 10.000 μ³/ώρα και αξίας 462 εκατ. δρχ. προκειμένου να ενισχύσουν με την παροχή τους, περιοχές κυρίως προβληματικές όπως Ποταμιά Ελασσόνας (Παλαιοκαστρο, Ευαγγελισμός, Βλαχογιάννη κλπ), ΤΟΕΒ Μάτι Τυρνάβου (Αργυροπούλι, Αμπελώνα, Φαλάνη κλπ), ΤΟΕΒ Πηνειού (Αικιθία, Νέσσανα, Καλοχωρι, Ομορφοχώρι, Καστρί, Καλαμάκι κλπ), ΤΟΕΒ Ταουσάνης, ΤΟΕΒ Ενιππέως (Βρυσιά, Υπέρεια) καθώς και μεμννομένες κοινότητες.
- στ. Αξιοποιήθηκαν και εξοπλίσθηκαν με αντλία, ηλεκτρομοτέρ, οικίσκο κλπ στις περιοχές που ανορύχθηκαν 38 γεωτρήσεις αξίας 100 εκατ. ΔΡΧ.
- ζ. Κατασκευάσθηκαν τα αρδευτικά έργα Σκλήθρου, Μύρων, Βερδικούσας και Βλαχογιαννίου ύψους 250 εκατ. δρχ.
- η. Επίσης έγιναν καθαρισμοί τάφρων, συλλεκτήρων κλπ ύψους 39 εκατ. δρχ. κατασκευάσθηκαν αντλιοστάσια 81 εκατ. δρχ. καθώς και διάφορα άλλα συμπληρωματικά αρδευτικά έργα όπως η ενίσχυση των αναχωμάτων των Ταμιευτηρων, μικροφράγματα, τεχνικά, αντλήσεις κλπ συνολικά ύψους 87 εκατ. δρχ.

Όλα τα πάρα πολλά και σημαντικά έργα που προσπάθησα να ομαδοποιήσω προκειμένου να εμφανισθούν με ενιαίο τρόπο και να γίνουν αντιληπτά από όλους σας και που είναι αποτελεσματικής συνεργασίας Πολιτείας και φορέων, μελετήθηκαν, δημοπρατήθηκαν και κατασκευάσθηκαν από την Δνση Εγγείων Βελτιώσεων, με τις συνεχείς προσπάθειες και το ενδιαφέρον του τεχνικού προσωπικού της και με την ουσιαστική συμπαράσταση και ενδιαφέρον του κ. Νομάρχη και το Νομαρχιακού Συμβουλίου. Και ενώ από πλευράς Πολιτείας και Υπηρεσιών έγιναν όλα όσα ανέφερα, χωρίς να σταματήσει το ενδιαφέρον και να υπάρξει εφησυχασμός, ολο το χρονικό διάστημα από τότε που αρχισαν τα έργα αυτά μέχρι σήμερα, ως δούμε πως αντιμετωπίσαν οι αγρότες και οι φορείς τους το ολο πρόβλημα.

Καμία σοβαρή προσπάθεια μειωμένη η ομαδική, αγροτών και φορέων, ΤΟΕΒ ή Κοινοτήτων κλπ προς την κατεύθυνση της μικρής μείωσης ή εστω της σταθεροποίησης των αρδευόμενων εκτασε-

Και βεβαίως αυτό είναι εν μέρει κατανοητό για περιοχές που έχουν ελάχιστες αρδευόμενες εκτάσεις, δεν είναι όμως για τις προβληματικές περιοχές που αρδεύουν πολλές χιλιάδες στρεμμάτων, έχουν πληγεί στο παρελθόν από ζημιές λόγω λειψυδρίας και εν τούτοις αυξάνουν τις εκτάσεις τους.

Καμία σοβαρή προσπάθεια σωστού προγραμματισμού και χωροταξικής κατανομής των καλλιεργειών ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

Περιοχές όπως οι « Τραγάνες », « Χατζηκέλαινα » και « Καραχότζα » της Γλαύκης, η « Χαράμπαλη Ομορφοχωρίου » και τα « Κούμια » Πλατυκάμπου, δεν είναι δυνατόν να ποτισθούν εάν δεν υπάρχει συνεχές και αφθονο νερό στον Πηνειό και διατήρηση υψηλής στάθμης στις κεντρικές τάφρους. Ετσι για τις περιοχές αυτές δεσμεύονται και σπαταλώνται τριπλάσιες ποσότητες νερού από τις πραγματικές του ανάγκες και συχνά μένουν απότιστες. Ο καθορισμός ζωνών αρδευσης και η επιμετρώσιμη αρδευση κάθε χρόνο, καίτοι προτάθηκε πολλές φορές, δεν απασχόλησε σοβαρά κανέναν και δεν υιοθετήθηκε από τον ΤΟΕΒ Πηνειού.

- Καμία σοβαρή προσπάθεια σωστής διαχείρισης και οικονομίας του νερού από τους χρήστες, το υπεύθυνους φορείς και τα υδρονομικά τους όργανα.

Αρδεύσεις σε απομακρυσμένες περιοχές με διπλές και τριπλές αντλήσεις, αρδεύσεις εκτός προγράμματος, επεμβάσεις σε αντλιοστάσια και θυροφράγματα με την ανοχή των υδρονομών και την ενθάρυνση μελών των Δ Σ, είναι φαινόμενα συνηθισμένα και δυστυχώς αποδεκτά από την πλειοψηφία των ενδιαφερομένων.

- Καμία σοβαρή προσπάθεια αναδιοργάνωσης και βελτίωσης του τρόπου διοίκησης λειτουργίας και συντήρησης των έργων.

Εργα πολλών εκατομ. ΔΡΧ τα οποία παραδόθηκαν για λειτουργία και χρήση στους φορείς, παραμένουν ασυντήρητα και κινδυνεύουν να αχρηστευθούν γιατί δεν αποφασίζουν οι φορείς τους να δαπανήσουν κάποια μικρά ποσά και να επιβαρύνουν τον κάθε αρδευτή, περιμένοντας να διαθέσει η Πολιτεία αιόμη και τα χρήματα για την συντήρησή τους και συχνά για την λειτουργία τους.

Οργανωμένοι ΤΟΕΒ με ετήσιους προϋπολογισμούς που ξεπερνούν το χρόνο τα 300 εκατ. δρχ. δεν διαθέτουν στοιχειώδη υποδομή τόσο σε έμφυχο όσο και σε άψυχο υλικό, ώστε να είναι σε θέση να λειτουργούν τα έργα, να ελέγχουν τις δεκάδες γεωτρήσεις ή τα εκατοντάδες χιλιόμετρα αρδευτικού δικτύου και να αποφεύγουν άσκοπες δαπάνες λειτουργίας (καύσιμα, ΔΕΗ κλπ), δαπάνες επισκευών και σπατάλη νερού.

Όλα όσα προανέφερα δεν έχουν την έννοια αντιπαράθεσης ή καταμερισμού ευθυνών προς τους φορείς με τους οποίους άλλωστε έχουμε άριστη συνεργασία, αλλά είναι επισημάνσεις που έχουν την έννοια του προβληματισμού και της αναζήτησης τρόπων και μέτρων με τα οποία θα έχουμε το καλλίτερο δυνατό αποτέλεσμα τις δύσκολες αυτές ώρες για τους αρδευτές και την αγροτική οικονομία του Νομού.

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

=

Με όλα όσα προανέφερα, με την παραθεση στοιχείων από την Υπηρεσία μας καθώς και με τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν από ανάλογες καταστάσεις στο πρόσφατο αλλά και μακρινό παρελθόν που φθάνει ως το 1977, προκύπτουν αβίαστα κάποια γενικά συμπεράσματα που αφορούν το είδος

... ίσως ... και προτείνουμε να αντιμετωπίσουμε το καλοκαίρι που μας ερχ

ται με την νέα αρδευτική περίοδο. Το γεγονός ότι ξέρουμε τι μας περιμένει σε γενικές γραμμές, είναι θετικό, γιατί όταν έχουμε να αντιμετωπίσουμε κάτι γνωστό, η γνώση του μας επιτρέπει να βγάλουμε τα συμπεράσματα για τους τρόπους που θα το αντιμετωπίσουμε. Ορισμένα λοιπόν από αυτά τα συμπεράσματα μπορούν να διατυπωθούν και είναι τα εξής.

1. Τα υπόγεια νερά, παρα το γεγονός ότι αρδεύουν πάνω από το 70% της συνολικής αρδευόμενης έκτασης του Νομού και παρα το γεγονός ότι ακόμη δεν δημιουργήσαν προβλήματα σε μεγάλο βαθμό εν τούτοις σε ορισμένες περιοχές του Νομού έχουν φθάσει σε ορισμό σημείο (Μύρα, Χάληνη κλπ). δεν είναι ανεξάντλητα και πρέπει να προστατευθούν από την αλόγιστη και ανεξέλεγκτη χρήση τους.
2. Οι πηγές και τα επιφανειακά νερά ποταμών όπως ο Πηνειός, παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα και συχνά αδυνατούν να ικανοποιήσουν την υφιστάμενη κατάσταση αρδευόμενων καλλιεργειών.
3. Η αποθηκείωση χειμερινών νερών σε Ταμιευτήρες, φράγματα κλπ χωρίς την παράλληλη σταθεροποίηση των αρδευόμενων εκτάσεων, την οικονομία νερού και την σωστή του διαχείριση, δεν λύνει το πρόβλημα.
4. Η αποδέσμευση από τις θερινές παροχές πηγών και του Πηνειού είναι εφικτή ως ένα βαθμό και δεν μπορεί να καλύψει τις ετήσιες αρδευτικές ανάγκες.
5. Οι χρήστες αρδευτικού νερού, οι φορείς τους και η Πολιτεία, δεν είναι σε θέση από μόνοι τους, ο καθένας ξεχωριστά, να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά προβλήματα διαχείρισης του νερού χωρίς την μέγιστη δυνατή συνεργασία.

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ- ΜΕΤΡΑ:

Μετά από την λεπτομερή αλλά αναγκαία καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, των αναμενόμενων επιπτώσεων στις αρδεύσεις, την αντιμετώπιση του προβλήματος μέχρι σήμερα και τα συμπεράσματα, θα αναφερθούμε ευθύς αμέσως στις προτάσεις μας για τα μέτρα που πρέπει να πάρουμε, ώστε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα με τις μικρότερες δυνατές απώλειες στην αγροτική μας οικονομία. Χωρίς να διεισδύουν την πρωτοτυπία και να προσφέρουν «μαγικές λύσεις» οι προτάσεις μας στοχεύουν στην άμβλυνση του προβλήματος και κινούνται στην κατεύθυνση του τι είναι ρεαλιστικό και εφικτό και όχι του ευχολογίου. Παρα το γεγονός ότι ορισμένες από αυτές έγιναν και στο παρελθόν, εν τούτοις εξακολουθούν να είναι επίκαιρες στο βαθμό που εξυπηρετούν τις σημερινές μας ανάγκες και μπορούν να δώσουν λύσεις στα προβλήματα μας.

α. Διατήρηση των μέτρων προστασίας του υπόγειου δυναμικού.

Η μεγάλη αύξηση του αριθμού των γεωτρήσεων τα τελευταία 15 χρόνια στο Νομό (8-9.000 γεωτρήσεις), είναι αποτέλεσμα της ελλείψης συλλογικών αρδευτικών έργων και δημιουργεί αυξημένες υποχρεώσεις στην Πολιτεία για την προστασία τους και για την εξασφάλιση της τεράστιας επένδυσης των 40 δις δρχ. που αντιπροσωπεύουν με τον εξοπλισμό τους.

Η συνεχής παρακολούθηση της στάθμης των πιεζομέτρων, της συμπεριφοράς των γεωτρήσεων κατά την διάρκεια των αρδεύσεων και η λήψη συμπληρωματικών μέτρων εφόσον κριθεί αναγκαίο, αποτελούν εγγύηση για την ορθή αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα παρουσιασθούν προσεχώς.

β. Σωστή και οικονομική άρδευση:

Είναι γνωστό ότι οι αγρότες μας εφαρμόζουν συνήθως δόσεις νερού μεγαλύτερες από εκείνες που χρειάζονται οι καλλιέργειες. Το γεγονός αυτό έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα φυτά και στα εδάφη (παθογένειες κλπ)

Στις μέρες μας όμως, η σπατάλη αυτή που γίνεται σε νερό, σημαίνει πολλά, γιατί και αυτή ακόμη το νερό είναι πολύτιμο και θα βοηθήσει σημαντικά εάν εξοικονομηθεί.

Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να γίνουν προσπάθειες των αρμόδιων Υπηρεσιών (ΔΕΒ και Δνση Γεωργίας) σε συνεργασία με τους ΤΟΕΒ και άλλους φορείς, ώστε να πεισθούν οι αγρότες μας για την αναγκαιότητα της σωστής άρδευσης και της οικονομίας νερού. Επίσης θα ήταν χρήσιμη η προώθηση και επιδότηση των καταλλήλων αρδευτικών συστημάτων οικονομίας νερού όπου είναι αυτό δυνατό.

γ. Μείωση αρδευομένων εκτάσεων κατά 20% στις προβληματικές περιοχές

Πρόκειται αναμφίβολα για ένα μέτρο δυσάρεστο, που θα δημιουργήσει εντονες αντιδράσεις και αγανάκτηση στους φίλους εκπροσώπους των αγροτών μας. Είναι όμως αναγκαίο σε ορισμένες περιοχές και ίσως το πιο αποτελεσματικό μέσο για να αποφύγουμε τις σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις, που δυσκολα θα αντέξουν οι αγρότες που θα τις υποστούν.

Οι ζημιές που υπέστησαν οι χιλιάδες των στρεμμάτων το 1988 και 1990 σε γνωστές περιοχές, μας υποδεικνύουν το που και πόσο θα πρέπει να γίνει μείωση. Νομίζουμε ότι η πρότασή μας αυτή - εστω και εάν πολλοί εδώ μέσα δεν θα θελήσουν να την συζητήσουν κόν - θα έδειχνε προνοητικότητα και υπεύθυνη αντιμετώπιση του προβλήματος.

δ. Σωστή διαχείριση του νερού:

Όλα τα μέτρα και οι προτάσεις που ακούστηκαν ή θα ακουθούν για την αντιμετώπιση του προβλήματος, δεν θα αποδώσουν, αν δεν ληφθούν τα καταλλήλα μέτρα για την σωστή διαχείριση του νερού. Είναι μαζί με την αποθήκευση νερού, το πιο ουσιαστικό μέτρο και μας αφορά όλους, από τον τελευταίο χρήστη νερού, υδρονομείς, φορείς, Κοινοτάρχες μέχρι τα Δ Σ των ΤΟΕΒ και τις υπηρεσίες της Νομαρχίας.

Ο σωστός προγραμματισμός των αρδεύσεων, ο Κανονισμός άρδευσης και η έγκαιρη συντήρηση των αρδευτικών έργων είναι βασικές προϋποθέσεις της σωστής διαχείρισης του νερού.

Για την σωστή διαχείριση του νερού, έγιναν στο παρελθόν πολλές προσπάθειες τόσο από πλευράς Νομαρχίας και Υπουργείου με σχετικές οδηγίες και προτάσεις, όσο και από πλευράς ΤΟΕΒ με τα προγράμματα άρδευσης. Όλα όμως εμείναν στην θεωρία. Εκείνο που αναδείχθηκε σε μείζον πρόβλημα και επιδείνωσε στο παρελθόν την κατάσταση, ήταν η αναρχία που επικράτησε σε πολλές περιοχές του Νομού και ιδιαίτερα στον ΤΟΕΒ Πηνειού. Η απροθυμία συνεργασίας αρδευτών γειτονικών περιοχών τόσο μεταξύ τους όσο και με τα υδρονομικά όργανα και οι αυθαίρετες αρδεύσεις και επεμβάσεις σε αντλιοστάσια, φράγματα κλπ συνετέλεσαν στην αδυναμία εφαρμογής ενός στοιχειώδους προγράμματος άρδευσης. Ουσιαστικός όμως παράγοντας στην αξιοπιστία και την εφαρμογή των προγραμμάτων άρδευσης είναι και τα υδρονομικά όργανα του ΤΟΕΒ, τα οποία πρέπει να είναι αντικειμενικά και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του Οργανισμού συνολικά και όχι μεμονωμένων περιοχών από τις οποίες καταγονται και τις οποίες συνήθως αστυνομεύουν.

Η διενδίκηση νερού από τον Πηνειό, το « Ασμάκι » και τους Ταμιευτήρες δεν πρέπει να γίνει αντικείμενο καθημερινών τριβών μεταξύ αρδευτών, ΤΟΕΒ και Νομαρχίας. Αυθαιρεσίες με την μορφή καταληψης αντλιοστασίων, παρεμπόδισης λειτουργίας θυροφραγμάτων κλπ δεν βεηθούν, αλλά οξύνουν τα προβλήματα. Το εάν και πότε θα ανοίξουν τα φράγματα στον Πηνειό, πότε θα λειτουργήσουν οι Ταμιευτήρες και γενικά το θέμα του καθορισμού των περιοχών που θα αρδευνονται απε τα έργα αποθηκευσης νερού, θα πρέπει να αποκασιζονται στις γενικές συνελεύσεις και να προβέπονται στον κανονισμό άρδευσης του ΤΟΕΒ και όχι να αφήνονται στην δικαιοδοσία του κάθε μέλους του Δ Σ του ΤΟΕΒ ή του Κοινοτάρχη που εκπροσωπεί μια συγκεκριμένη περιοχή. Επίσης με τον ίδιο τρόπο θα πρέπει να καθορισθούν σαφώς, μεχρι ποίες αποστάσεις θα επιτρέπεται η μεταφορά νερού από κεντρικές διώρυγες, Ταμιευτήρες κλπ ωστε να μην επαναλαμβάνεται το φαινόμενο των διπλών και τριπλών αντλήσεων σε απομακρυσμένες περιοχές εντος η εκτος περιμέτρου του ΤΟΕΒ.

Ο καθορισμός αυτός θα πρέπει να συνοδεύεται από αυστηρά μέτρα ελέγχου και επιβολής ποινών οικονομικής φύσεως οι οποίες και δεν θα χαρίζονται - όπως συχνά γίνεται - από τις εκάστοτε διοικήσεις, για λόγους καθαρά εντυπώσεων.

ε. Κατασκευή νέων άμεσων έργων:

Δυο πρέπει να είναι οι στόχοι όλων των νέων έργων. Ο ένας είναι αυτός της εξασφάλισης αρδευτικού νερού σε προβληματικές περιοχές που αρδευνονται ήδη και ο άλλος στόχος αυτός της εξασφάλισης - αποθηκευσης νερού και της αποδέσμευσης από θερινές παροχές πηγών και ποταμών.

Με βάση τις πιο πάνω προϋποθέσεις, θα γίνουν οι προτάσεις της Υπηρεσίας που ακολουθούν και στο βαθμό που θα εξασφαλισθεί η χρηματοδότηση τους και θα εμπλουτισθούν από συμπληρωματικές προτάσεις φορέων, θα γίνει κάθε δυνατή προσπάθεια να εκτελεσθούν έγκαιρα, έτσι ώστε να βοηθήσουν την ερχόμενη αρδευτική περίοδο.

Τα έργα που προτείνονται για κατασκευή και για τα οποία ζητηθηκε πίστωση ύψους 428 εκατ. δρχ. από το Υπουργείο Γεωργίας είναι τα παρακάτω.

1. Πρόχειρα φράγματα Πηνειού (5-7) προϋπολογισμού 100 εκατ. δρχ.

Για την αποθήκευση 4 εκατ. μ³ νερού.

2. Προστασία αναχωμάτων Ταμιευτήρων προϋπολογισμού 100 εκατ. δρχ.

Προκειμένου να ενισχυθούν σε ολό το μήκος τους τα αναχώματα των Ταμιευτήρων, τα οποία κινδυνεύουν από τις ρωγμές που δημιουργεί ο ισχυρός κυματισμός και για να γίνει δυνατή η αποθήκευση μεγαλύτερης ποσότητας νερού (περίπου 1,5 εκατ. μ³).

3. Κατασκευή Ταμιευτήρων Καστρίου προϋπολογισμού 200 εκατ. δρχ.

Παρά το γεγονός ότι η εκταση που θα γίνει ο Ταμιευτήρας δεν παραδόθηκε από τον ανάδοχο με την μεσολάβηση της Κοινότητας παραδόθηκε από τους Ιδιοκτήτες το τμήμα της εκτασης που χρειάζεται για τον Ταμιευτήρα, συντάχθηκε η σχετική μελέτη από την Υπηρεσία και είναι δυνατή - εφόσον εξασφαλισθεί χρηματοδότηση - η έναρξη του Ταμιευτήρα στον οποίο θα αποθηκευθούν - όταν ολοκληρωθεί 1.000.000 μ³ νερού.

4. Αντικατάσταση 15 γεωτρήσεων προϋπολογισμού 120 εκατ. δρχ.

Σε δυο μελέτες που ετοιμάσθηκαν ήδη προβλέπεται η αντικατάσταση ορισμένων γεωτρήσεων μεγάλης παροχής που αχρηστευθηκαν στις περιοχές Υπέρειας, Αγίου Γεωργίου κλπ του ΤΟΕΒ. Ενλιπεία Φαρσάλων, στις περιοχές Ομοροχωρίου, Νέσσωνος κλπ του ΤΟΕΒ Πηνειού, καθώς και σε

Κοινότητες που υπάρχει ειδικό πρόβλημα.

5. Αξιοποίηση 12 γεωτρήσεων προϋπολογισμού 100 εκατ.δρχ.

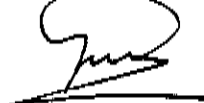
Πρόκειται για τον εξοπλισμό ορισμένων γεωτρήσεων που αναρúχθηκαν στο παρελθόν και ορισμένων που θα αναρúχθούν για την ενίσχυση των αρδεύτικών αναγών περιοχών που έχουν προβλήματα με την λειψυδρία.

Ολα τα παραπάνω έργα συνολικού προϋπολογισμού 600 και πλέον εκατ. δρχ. μπορούν να αρχίσουν αμέσως μόλις εξασφαλισθεί η απαιτούμενη πίστωση και να ολοκληρωθούν έγκαιρα για την αρδευτική περίοδο εκτός του Ταμιευτήρα Καστρίου και της αξιοποίησης ορισμένων γεωτρήσεων. Τα έργα αυτά, καθώς και όλα όσα εκτελούνται και βρίσκονται σε εξέλιξη με χρηματοδότηση του Νομαρχιακού προγράμματος, θα βοηθήσουν ουσιαστικά τις περιοχές για τις οποίες προορίζονται, & θα αποτελούν την συνέχεια όλων των έργων που ανέφερα στην αρχή.

Μετά και την αναφορά μου στα έργα που προτείνουμε για κατασκευή, θέμα στο οποίο υποθέτω να αναφερθούν όλοι οι φορείς, ίσως αγνοώντας όλες τις άλλες παραμέτρους του προβλήματος, ολοκληρώνω την εισήγηση μου τονίζοντας την ανάγκη υπεύθυνης και ξεκάθαρης τοποθέτησης εκ μέρους των φορέων, στα κρίσιμα ζητήματα της μείωσης των καλλιεργειών, της διαχείρισης του νερού και της προστασίας του υπόγειου δυναμικού, ώστε οι συνολικές αποφάσεις που θα ληφθούν εδώ σήμερα να απηχούν τις απόψεις όλων μας και να είναι προϊόν σύνθεσης. Επίσης θα πρέπει με την ευκαιρία της σύσκεψης αυτής να τονισθεί η ανάγκη συντονισμού των ενεργειών και των προσπάθειών όλων των πολιτικών και υπηρεσιακών παραγόντων και των φορέων του Νομού προς την κατεύθυνση της μόνιμης και οριστικής λύσης του προβλήματος που είναι φυσικά τα έργα του Αχελώου, ο Ταμιευτήρας Κάρλας και τα χωμάτινα φράγματα, ώστε συσκέψεις σαν την σημερινή, σε μερικά χρόνια, να είναι ανευ αντικειμένου.

ΛΑΡΙΣΑ ΜΑΡΤΙΟΣ 1992

Ο ΑΝΤΙΣΤ. Ε. Β

ΚΩΝ. ΓΚΟΥΜΑΣ

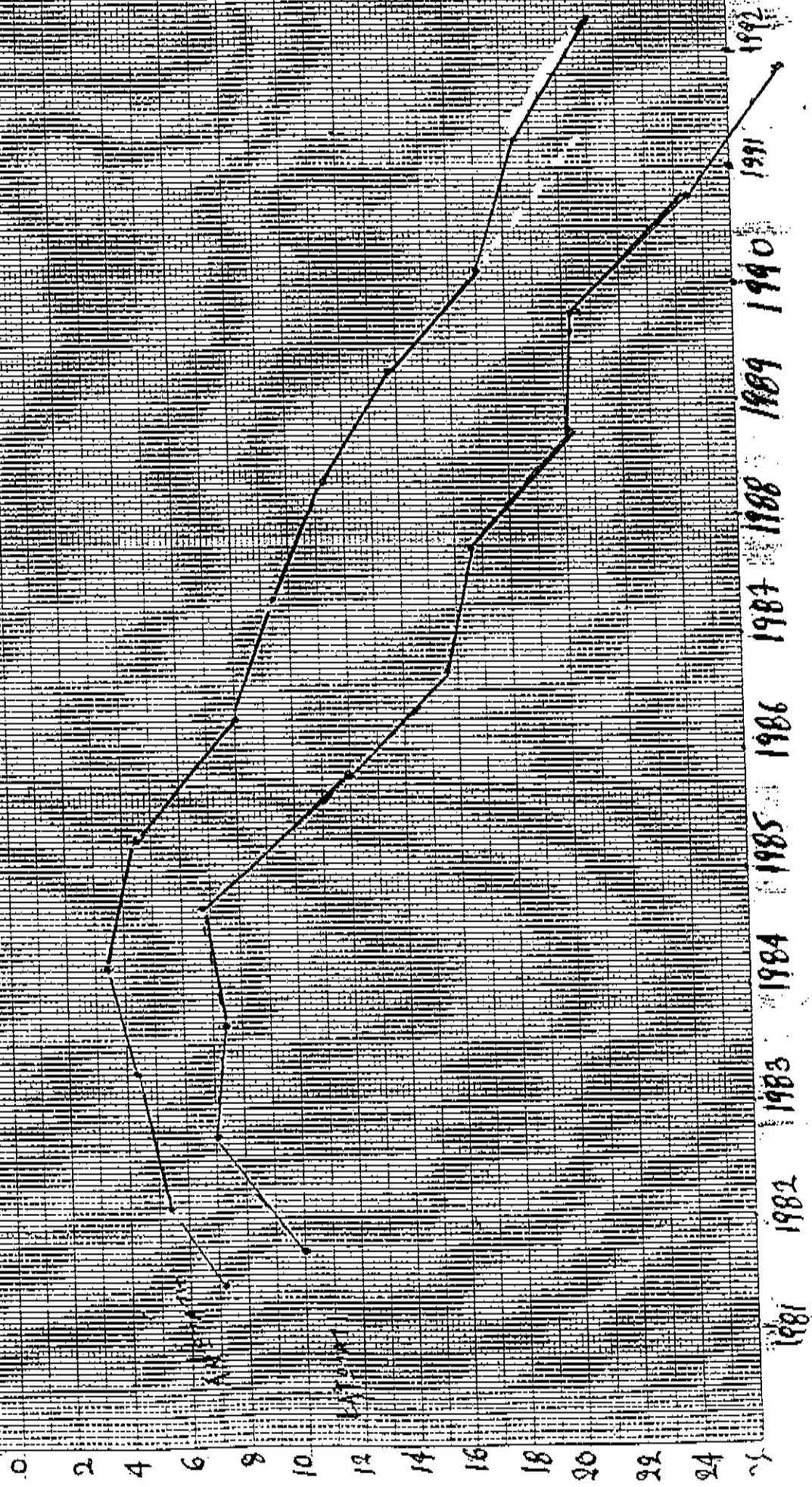
SR 30

XANKH

SR 30

Actual
Average

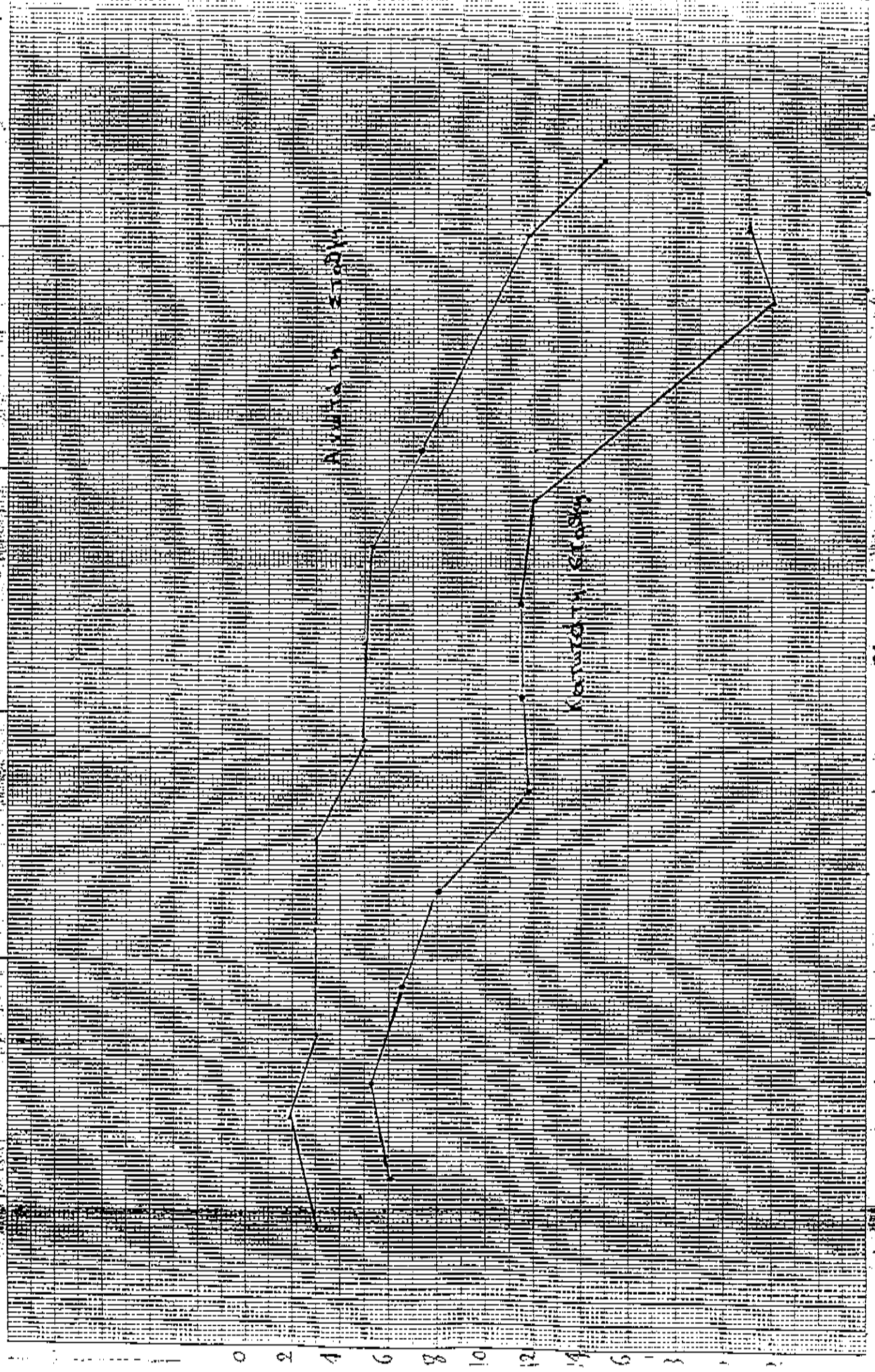
DATA 4 210 X 297

SR72

CHOPPOXOP1 - MENIZOXOP1

SW72

1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992

211

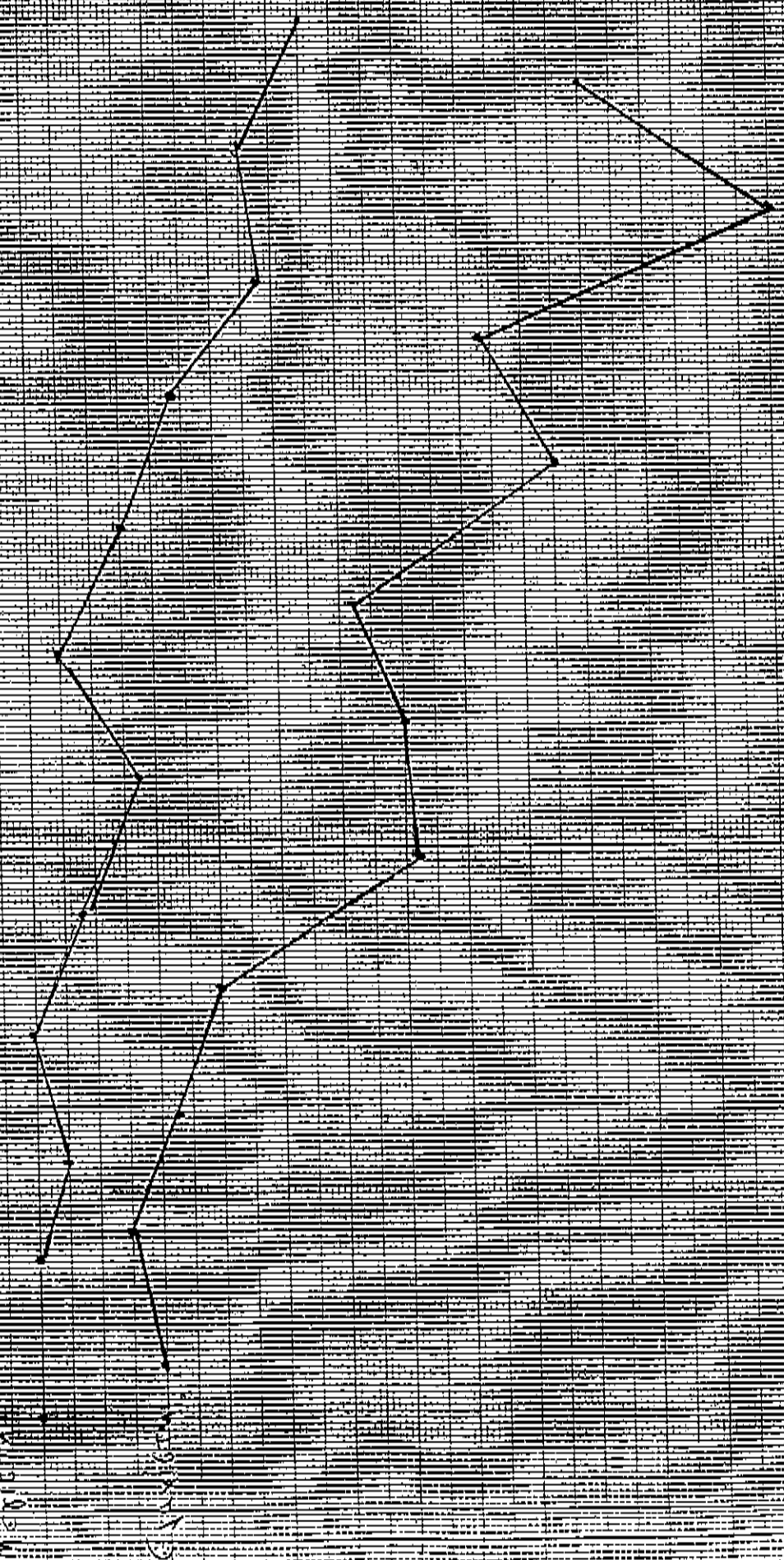
BAHBAKOV

SP4

Метель
Снег

0 2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24

1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992

PZ 68

ΜΕΤΑΙΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

